

מדינת ישראל

משרד המשפטים

מחלקת ייעוץ וחקיקה (ייעוץ)

ירושלים : כ"א כסלו תשע"ו
03 דצמבר 2015
תיקנו : 803-09-2015-000046
סימוכין : 803-99-2015-096564

לכבוד
עו"ד דן יקיר,
היועץ המשפטי לאגודה לזכויות האזרח

שלום רב,

הנדון : פסטיבל סרטי הנכבה – בדיקה מטעם שרת התרבות והספורט

סמך : מכתבך מיום 30.11.15

על דעת היועץ המשפטי לממשלה, אבקש להשיבך :

במכתבך שבסמך הזכרת את החלטת שרת התרבות והספורט, להנחות את ראשת מנהל תרבות להקים צוות בדיקה מקצועי לבחינת החשש כי הסרטים המוצגים בפסטיבל 48 מ"מ, הקרוי פסטיבל הנכבה, אינם עומדים בסעיף 3ב' לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985. זאת, לאחר שהשרה הודיעה כי בכוונתה לבחון את הסרטים שיוצגו בפסטיבל, ולהחליט, לאור הממצאים, האם יש מקום לפנות למשרד האוצר בבקשה להפעיל את סמכותו להפחית מתמיכת המשרד.

בראשית הדברים, אבקש לציין כי בדקתי את הדברים מול משרד התרבות והספורט, ואכן המשרד מינה נציגי ציבור מהמועצה לביקורת סרטים אשר יצפו בסרטים המוצגים בפסטיבל ויסייעו לשרה בגיבוש עמדתה בכל הנוגע לשאלה האם הצגת הסרטים מקימה עילת הפחתה מכוח לסעיף 3ב לחוק יסודות התקציב.

בהמשך לכך, אבקש לציין כי סעיף 3ב' לחוק יסודות התקציב קובע מנגנון סדור וברור, המשקף את הזהירות והריסון שהמחוקק מצא לנכון לקבוע בבואו לבחון צמצום תמיכה מדינתית בביטוי בשל תוכנו. כחלק ממנגנון זה, נקבע כי הסמכות לקיומה של בחינה זו, ככל שיוחלט בכלל על קיומה, נתונה לשר האוצר, בהסכמתו של השר הממונה על אותו תחום (ובענייננו – שרת התרבות והספורט).

מהוראות החוק עולה כי שר האוצר רשאי לקבל החלטה על הפחתת תמיכה, לאחר קבלת חוות דעת של היועץ המשפטי למשרד האוצר בדבר התקיימות עילות ההפחתה המנויות בחוק, ולאחר שהועברה אליו המלצת צוות מקצועי לגבי היקף ההוצאה שהוציא המוסד הנתמך, שבגינה ניתן יהיה להפחית מהתמיכה, ולגבי השלכות ההפחתה על הגוף או על גורמים אחרים הקשורים בו וסכום ההפחתה הראוי בהתחשב בכלל נסיבות העניין (שבכל מקרה אינו עולה על פי שלושה

מההוצאה שהוציא הגוף בגין פעילות העולה כדי אחת מעילות ההפחתה המנויות בסעיף). יצוין כי החוק קובע את הרכבו של הצוות המקצועי האמור, אשר שר האוצר הוא שאחראי על מינויו, ואשר עליו לכלול עובד משרד המשפטים, עובד משרד האוצר ועובד המשרד הרלבנטי, קרי משרד התרבות והספורט. לאור הוראות החוק הברורות, זה הצוות המקצועי היחיד המוסמך להמליץ לשר האוצר בנוגע להפחתת תמיכה זו, ולא ניתן יהיה לקבל החלטה בעניין מבלי שהצוות יתכנס ויגבש המלצותיו.

לכן, ככל שיש כוונה לבחון את צמצום התמיכה באחד הגופים הנתמכים על ידי משרד התרבות והספורט, הדבר אמור להבחן על פי המנגנון שנקבע בחוק זה, תוך הרמת הנטל הלא פשוט של הערכת הביטוי עליו מדובר ככזה העונה על עילות ההפחתה המפורטות בסעיף, שהן, והן בלבד, מאפשרות במסגרת חוק יסודות התקציב פגיעה בזכות יסודית כחופש הביטוי באמצעות הפחתת תמיכה או תקצוב.

בנוסף, יש לשים לב כי ההסדר המעוגן בסעיף 3ב לחוק יסודות התקציב מאפשר הפחתת התמיכה, ולא שלילתה או עיכובה מראש. כלומר, הסדר זה מטיל סנקציה בדיעבד, לאחר שבוצעה הפעילות בגינה מתאפשרת הפחתת התמיכה, וזאת כחלק מתפיסת המשפט הישראלי שהגבלה מראש של חופש הביטוי צריכה להיות מותרת רק בנסיבות נדירות.

לאור הבהרת הסמכויות הנתונות לשרה בעניין הפעלת סעיף 3ב, אין מניעה משפטית כי צוות מטעמה יסייע לה בגיבוש עמדתה בנושא, אשר כזכור נדרשת לשם הפעלת סמכות שר האוצר, אך ברור כי הצוות המוסמך היחיד שיכול לגבש המלצות בעניין לשר הרלוונטי לקבלת החלטה, קרי שר האוצר – הוא הצוות אותו ימנה שר האוצר עצמו, אם וכאשר ימצא לנכון לעשות זאת בהתאם להוראות החוק.

בברכה,

דינה זילבר

משנה ליועץ המשפטי לממשלה (ייעוץ)

העתק:

מר יהודה וינשטיין, היועץ המשפטי לממשלה
הגב' הדס פרבר, יועצת משפטית למשרד התרבות והספורט
מר יואל בריס, היועץ המשפטי למשרד האוצר